

PATVIRTINTA
Kupiškio technologijos ir verslo
mokyklos direktoriaus
2023 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu
Nr.2023/V1-132

SOCIALINIŲ ĮGŪDŽIŲ UGDYMO PROGRAMA

Socialinių įgūdžių ugdymo programa (65 mokymosi kreditai) įgyvendinama kartu su II kvalifikacijos lygio pagal Lietuvos kvalifikacijų sandarą (LTKS) **virėjo moduline profesinio mokymo programa (kodas 21101308)**.

Socialinių įgūdžių ugdymo programa skirta mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir baigusiems pagrindinio ugdymo individualizuotą programą.

Programos paskirtis – sudaryti sąlygas mokiniui siekti asmeninės brandos, formuoti integralius kompetencijų pagrindus, ypatingą dėmesį skiriant socialinių–emocinių kompetencijų ugdymui, gyvenimo įgūdžių ir pozityvių santykių su savimi ir kitais žmonėmis formavimui, padėti apsispręsti dėl profesinės veiklos kelio, gyvenimo bendruomenėje įprasminimo būdų ir pasirengti socialinei integracijai.

Programos tikslas – įtvirtinti socialines, pažinimo, komunikavimo, mokėjimo mokytis, asmenines, iniciatyvumo ir kūrybingumo kompetencijas pagal mokinių galias ir gebėjimus.

Programos uždavinys – įtvirtinti kompetencijas, būtinas sėkmingai integracijai į visuomenę, darbinę, profesinę veiklą.

Programos turinio struktūrą sudaro dvi dalys: privalomas ugdymo turinys, kurį sudaro dalykų / veiklų, į kurias integruotas bendrojo ugdymo sričių ir (ar) dalykų turinys, ir laisvai pa(si)renkamas ugdymo turinys, skiriamas mokinio poreikiams tenkinti, socialiniams įgūdžiams ugdyti.

Programą parengė Kupiškio technologijos ir verslo mokykla (toliau – mokykla), vadovaudamasi bendrosiomis ugdymo programomis ir bendraisiais ugdymo planais, pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos rekomendacijomis, atsižvelgdama į mokinio ugdymo(si) poreikius ir galias, aptariant su tėvais, įvertinus tolimesnius mokinio siekius, mokyklos turimus išteklius, aplinką, sąlygas.

Socialinių įgūdžių programos dalykai / veiklos (1 priedas):

1. Bendrojo ugdymo dalykai / veiklos:

- 1.1. Dorinis ugdymas;
- 1.2. Kalbos ir bendravimo ugdymas;
- 1.3. Užsienio kalbų mokymas;
- 1.4. Medijos ir informacinis raštingumas;
- 1.5. Informacinės technologijos;
- 1.6. Meninė veikla;
- 1.7. Fizinė (sveikatos ugdymo, stiprinimo) veikla;

1.8. Orientacinė veikla;

1.9. Pažintinė veikla.

1.2. Mokinių specialiesiems ugdymosi poreikiams tenkinti skiriama veikla:

2.1. Buities kultūros ugdymas;

2.2. Verslumo įgūdžių ugdymas;

2.3. Savarankiškumo ugdymas;

2.4. Darbo rinkos pažinimas, įsidarbinimo gebėjimų ugdymas.

Socialinių įgūdžių programos rengimo ir įgyvendinimo principai:

1. Rengiant ir įgyvendinant socialinių įgūdžių programą užtikrinamas:

1.1. Kokybiškas kiekvieno mokinio ugdymas(is). Pripažįstama ir gerbiama mokinių poreikių, patirčių, gebėjimų įvairovė. Kiekvienas mokinys skatinamas ir palaikomas siekiant jo lūkesčius ir galias atitinkančių aukščiausių ugdymo(si) tikslų ir rezultatų;

1.2. Tęstinumas. Atsižvelgiant į mokinio turimas žinias ir įgytas kompetencijas numatoma ateities perspektyva, siekiama suteikti žinias ir gebėjimus, ugdyti kompetencijas, kurios leistų mokiniui būti kuo labiau savarankiškesniam ir padėtų lengviau integruotis į darbinę, profesinę veiklą;

1.3. Pritaikomumas. Visos ugdymo procese suteikiamos žinios ir įgūdžiai tiesiogiai siejami su mokinio praktine veikla. Siekiama, kad mokinys aktyviai dalyvautų ugdymo(si) procese, įgytų reikiamų žinių, įgūdžių per patirtis, praktinę veiklą. Sudaromos galimybės tyrinėti, spręsti problemas, praktiškai veikti pritaikant skirtingų sričių žinias ir gebėjimus. Mokiniai įtraukiami į realių problemų sprendimą;

1.4. Lankstumas. Pripažįstami mokinių individualūs mokymosi pasirinkimai ir jų mokymąsi veikianti visuomenės sociokultūrinė ir ekonominė kaita. Programa yra lengvai pritaikoma mokinių įvairovei, skirtingiems poreikiams, patirtims, lanksti, lengvai keičiama atsižvelgiant į greitai kintančias ugdymo(si) aplinkybes;

1.5. Kūrybiškumas ir inovatyvumas. Skatinamas mokinių atvirumas inovacijoms ir kūrybiškumas, sudarant sąlygas priimti, įgyvendinti ir kurti naujas idėjas mokantis, dalyvaujant mokyklos ir bendruomenės gyvenime;

1.6. Mokinių gerovė ir saugumas. Mokinių patirtys, kuriamos ir įgyjamos saugioje fizinės, protinės, emocinės ir socialinės gerovės aplinkoje, padeda ugdymo(si) procesui arba prisideda prie jų atsparumo neigiamai įtakai stiprinimo.

Mokymosi pažangos ir pasiekimų vertinimas

Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimas yra socialinių įgūdžių ugdymo(si) proceso dalis ir dera su mokiniui keliamais ugdymo tikslais ir ugdymo proceso organizavimu, padeda veiksmingai organizuoti ugdymą ir švietimo pagalbą. Pasiekimai vertinami dviem aspektais:

- asmens pažanga savarankiškai profesinei veiklai;
- įgytos socialinės–emocinės kompetencijos.

Ugdymo(si) procese ypač svarbus mokytojo ir mokinio tarpusavio ryšiais grįstas, mokymąsi palaikantis formuojamasis vertinimas. Mokytojas stebi mokinių mokymąsi: sąveiką su mokymosi aplinka, įsitraukimą, pastangas, mokymosi būdus, sėkmes bei sunkumus ir padeda suprasti, kokiomis turimomis kompetencijomis gali pasinaudoti mokantis, kas jau išmokta, ko dar reikia mokytis, kaip įveikti sunkumus ir pasirinkti veiksmingus mokymosi būdus.

Vertinant svarbu palaikyti ir stiprinti mokinių pasitikėjimą savimi, mokymosi motyvaciją,

gerinti mokymosi proceso kokybę laiku teikiant mokiniams grįžtamąjį ryšį, nustatyti mokinių pasiekimų lygį ir pažangą, išsiaiškinti kiekvieno stipriąsias puses, ugdymo(si) poreikius ir kartu su mokiniu bei jo tėvais (globėjais/rūpintojais) priimti sprendimus dėl tolesnio mokymosi žingsnių, būtinos pagalbos. Pasiekimai, kompetencijos vertinamos ir įsivertinamos vadovaujantis mokinių ir mokytojo tarpusavio ryšiais, dialogais, diskusijomis.

Socialinių įgūdžių ugdymo programos dalykus / veiklas gali vesti mokytojai, turintys Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją (aktuali redakcija).

Socialinių įgūdžių ugdymo programos turinį mokykla periodiškai atnaujina, atsižvelgdama į kintančius asmens poreikius, pasiekimus, lūkesčius ir didėjančią ugdymo(si) galimybių įvairovę, tarptautines švietimo tendencijas, mokslo ir technologijų inovacijas.

SUDERINTA

Vaiko gerovės komisijos posėdžio

2023-05-24 protokolo Nr. 2023/U4-5 nutarimu

1 priedas.
Socialinių įgūdžių programos dalykai /
veiklos

DORINIS UGDYMAS (ETIKA)

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	54 val.	
Dalyko / veiklos kompetencija	Įgyti kompetencijų pažinti pagrindinius vertybių ir pasaulėžiūros principus, pažinti savo asmenybės norus, poreikius, troškimus, įvardinti jos pašaukimą nuolat augti ir bręsti atitinkančius tikslus, rinktis teisingus kelius siekiant jos savasties skleidimosi, gyventi kintančioje įvairialypėje, demokratinėje ir daugiakultūrinėje visuomenėje, įveikti išskylančius sunkumus, suvokti save kaip visateisį bendruomenės narį, pažįstantį žmonių socialinius vaidmenis.	
Ugdomos kompetencijos	1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija 6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Suvokia save, savo gyvenimo pokyčius, emocijas, jausmus, poreikius. Įgyja 2-3 motyvus savo asmenybei ugdyti.	Tema. <i>Saviugda ir savisauga. Aš – Asmuo.</i> <ul style="list-style-type: none">• Savęs pažinimas ir vertinimas.• Savimonė.• Aš –vaizdas.• Savigarba ir jausmai.• Savarankiškumas.• Pasitikėjimas.• Tolerancija.• Laisvas ir sąmoningas pasirinkimas.• Pozityvių emocijų tarpasmeninių ryšių kūrimas artimoje aplinkoje.• Gebėjimai, troškimai, galimybės.• Profesinė veikla kaip savikūra.	15
Pasako savo nuomonę apie savo draugus, kas sieja su geriausiu draugu / drauge, kurie yra draugiškiausi? Suvokia, kodėl svarbu sakyti tiesą ir vengti melo, ar gali būti atvirais, pasitikėti kitais žmonėmis. Paaškina savo jausmus,	Tema. <i>Dialoginis bendravimas: Aš – Tu.</i> <ul style="list-style-type: none">• Pagarbus požiūris ir elgesys.• Draugystė ir bičiulystė.• Kaip pasakyti „Ne“.• Tiesos ir melo santykis.• Atvirumo modeliai.• Empatiškumas ir atjauta.• Kritikos priėmimas.• Pareiga sau.	10

<p>susijusius su kalte ir atlaidumu. Supranta ir paaiškina situacijas, susijusias su kritiškumu. Susiformuoja 3-5 asmenybės nuolatiniam augimui ir brandai, jos unikalumui skleistis reikalingus įgūdžius.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bendravimas virtualioje aplinkoje. • Atsakomybė už savo santykius. 	
<p>Paaškina, kuo svarbūs artimi žmonės, ką brangina savo šeimoje, ar svarbūs tarpusavio santykiai. Paaškina galimas konfliktines situacijas ir jų išvengimą. Suvokia ir paaškina santykius su bendraamžiais, kaip bendradarbiauja, kuria draugiškus santykius, vengia patyčių, mokosi vieni iš kitų.</p>	<p>Tema. Socialiniai santykiai: Aš – Mes.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikroklimatas grupėje ir socialinėje aplinkoje. • Konfliktinės situacijos, konfliktai ir jų sprendimo būdai. • Atsakomybė ne tik už save. • Pareiga kitiems. • Lygios galimybės. • Lyderystė. 	15
<p>Išreiškia pagrįstai gyvenimiška patirtimi savo nuomonę apie gerą darbą, darbo svarbumą ir naudą. Paaškina apie pokyčius gyvenime, susijusius su iniciatyvumu ir kūrybingumu, savo norus ir galimybes puoselėti sveiką gyvenimo būdą. Paaškina situacijas, susijusias su dosnumu, tiesa ir teisingumu remiantis patirtimi, įvairių sričių žiniomis. Suvokia atitinkamas situacijas ir geba paaškinti, ar elgiamės gamtoje kultūringai, kodėl svarbu puoselėti, saugoti gamtą.</p>	<p>Tema. Santykis su pasauliu: Aš – Pasaulis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasaulio ir savęs kaip visumos dalies suvokimas. • Kas geriau - tiesa ar melas? • Gyvenimo prasmė. • Vartotojiškumas. • Globalizacija. • Nepakenkti kitam. • Sveika gyvensena. • Gyvenimo sėkmė ir laimė. 	14

Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Sugeba įvardinti 2–3 dalykus, dėl kurių verta ugdyti asmenybę. Žino, kokius ir kaip lavinti įgūdžius, tinkančius savo asmenybės augimui, brandinimui, jos unikalumo atsiskleidimui.
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai į paslaugas teikiančias įmones, muziejus, edukacines programas; situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.
Materialieji ištekliai	<p>Mokymo(si) medžiaga: Literatūra:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nijolė Sturlienė. <i>Tiltai. Paauglių socialinių įgūdžių ugdymo programa</i>. Kaunas „Ars Baltica“. 2007. 2. Antanas Suslavičius. <i>Socialinė psichologija</i>. „Šviesa“. 1995. 3. „Savu keliu“ psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos programa. 9-12 klasių profesinės mokyklos užsiėmimų vadovas. UAB „Vitae litera“. 2019 4. „Savu keliu“ psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos programa. Mokinių užsiėmimų vadovas. UAB „Vitae litera“. 2019 5. Jūratė Baranova. <i>Filosofinė etika: aš ir tu</i>. Alma litera. 2004. 6. Raisa Melnikova, Agnė Lastauskienė. <i>Prasmės ieškojimai ir atradimai</i>. Tyto Alba. 2010. 7. Jūratė Baranova, Tomas Sodeika. <i>Filosofinė etika: aš ir tai</i>. Tyto Alba. 2007. 8. Valdas Pruskus, Mindaugas Briedis. <i>Etika</i>. VGTU leidykla. 2010 9. Rasa Aškinytė, Liutauras Degėsys. <i>Etika kaip loginio mąstymo teorija ir praktika</i>. Vilniaus pedagoginis universitetas. 2004. 10. <i>Vaikų gyvenimo įgūdžių ugdymas</i>. Metodinė medžiaga. Vilnius. 2011. 11. Sturlienė N. <i>Paauglių socialinių įgūdžių ugdymo programa. Tiltai</i>. Kaunas. 2007. 12. E.pamokos. Etika.(http://www.etikai.lt) <p>Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.</p>

KALBOS IR BENDRAVIMO UGDYMAS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	235 val.
Dalyko / veiklos kompetencija	Įgyti bendravimo taisyklinga kalba kompetencijų, mokytis taikyti įvairias sakinio ir rašytinio teksto suvokimo ir kūrimo, bendravimo raštu ir žodžiu strategijas, ugdytis gebėjimą gauti, apdoroti ir suteikti įvairaus pobūdžio informaciją, kurti įvairius tekstus atsižvelgiant į tikslą, situaciją, adresatą, plėsti savo, kaip skaitytojo, patirtį, lavinti meninį skonį, patirti estetinių išgyvenimų skaitant grožinę literatūrą, atpažinti esmines vertybes.
Ugdomos kompetencijos	1. Pažinimo kompetencija

	<p>2. Komunikavimo kompetencija</p> <p>3. Skaitmeninė kompetencija</p> <p>4. Kultūrinė kompetencija</p> <p>5. Kūrybiškumo kompetencija</p> <p>6. Pilietiškumo kompetencija</p> <p>7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija</p>	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Geba paaiškinti kalbos reikšmę ir kilmę, žino kalbų įvairovę, suvokia žodžio prasmę, skiria sakytinę ir rašytinę kalbą.	<p>Tema. Kalbos pažinimas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalbos reikšmė ir kilmė. • Kalbų įvairovė. • Iš žodžių istorijos. • Sakytinė ir rašytinė kalba. 	15
Pasako savo nuomonę apie gerai pažįstamus dalykus, pagrįstai remdamasis patirtimi. Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose geba klausytis, klausti, atsakyti, prieštarauti. Siekia kalbėti tiksliai ir aiškiai, apmąstyti savo kalbėjimo ir klausymo veiklą: paaiškinti, kas pasisekė, kas ne, kodėl.	<p>Tema. Kalbėjimas ir klausymas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teksto klausymas ir supratimas. • Diskusija. Mokomės diskutuoti. • Monologinės kalbos. • Kitos komunikacijos priemonės. • Kalbos etiketas. • Žodžiai, kurių turėtume vengti. • Pagrindinių profesinių terminų vartojimas. 	30
Nurodo teksto temą, pagrindinę mintį, nusako teksto nuotaiką, tiesiogiai įvardina vertybes. Paaiškina grožiniame kūrinyje vaizduojamas situacijas, remiantis patirtimi, įvairių sričių žiniomis, teksto visuma. Pagal pateiktą modelį apibūdina grožinio kūrinio vaizduojamojo pasaulio elementus: veiksmo vietą, laiką, veikėjus. Plečia literatūrinį ir kultūrinį akiratį, patiria esminių estetinių	<p>Tema. Skaitymas, literatūros (kultūros) pažinimas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teksto tema, pagrindinė mintis, nuotaika, vertybės. • Grožinio kūrinio vaizduojami elementai: veiksmo laikas, vieta, veikėjai. • Negrožinio teksto prasmė. • Literatūra ir kiti menai. • Teksto skaitymo ir suvokimo pratybos. 	65

<p>išgyvenimų, skaitydami grožinės literatūros ir įvairaus pobūdžio tekstus, atpažįsta esmines vertybes.</p>		
<p>Pasirenka kalbinę raišką atsižvelgdamas į komunikavimo situaciją (oficiali, neoficiali) ir adresatą (pažįstamas, nepažįstamas; bendraamžis, vyresnis žmogus), kuria nesudėtingos kompozicijos pasakojimus. Siekia gyvumo, vaizdumo naudodamasis pateiktomis leksikos priemonėmis. Tiksliai, aiškiai apibūdina gerai žinomą asmenį, daiktą, gyvūną, vietą, paaiškina įvykį, procesą.</p>	<p>Tema. Rašytinio teksto kūrimas (rašymas).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morfologija ir rašyba, pagrindinės rašybos taisyklės. • Sintaksė. Pagrindinės skyrybos taisyklės. • Teksto struktūra ir raiškos ypatumai. • Privatusis ir dalykinis rašymas. • Kalbos kultūros reikalavimai. • Teksto kūrimo pratybos. 	<p>75</p>
<p>Žino, kaip mokyklos bibliotekoje susirasti nurodytus šaltinius, kaip susirasti nurodytą šaltinį pagal nurodytą adresą internete. Geba rasti informaciją nurodytuose žodiniuose ir nežodiniuose, spausdintuose ir elektroniniuose šaltiniuose. Žino, kaip tinkamai kreiptis, kaip formuluoti prašymą vyresniam žmogui ir bendraamžiui. Gali parašyti gyvenimo aprašymą, prašymą, elektroninį laišką. Taisyklingai vartoja pagrindinius profesinius</p>	<p>Tema. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalbos funkcijos. • Kalba ir informacinės technologijos. • Gyvoji kalba (tarmės) ir tautosaka. • Lietuvių kalbos savitumas ir vertė. Lietuvių kalbos išsaugojimas daugiakalbėje Europoje. 	<p>20</p>

terminus.		
Geba papasakoti apie bendravimo svarbą, apibūdinti netinkamo bendravimo priežastis ir pasekmes, apibūdinti bendravimo grupėje ypatumus. Diskutuoja apie pagalbą bendraamžiui, draugui, šeimos nariams. Mokosi prisiimti atsakomybę. Geba tinkamai reaguoti esant patyčioms, nepagrįstam kaltinimui ir kt. papasakoja apie savo gyvenimo tikslus, įvardija, kas gali trukdyti pasiekti savo tikslų, sudaro tikslų žemėlapi dvejim metams.	Tema. Bendravimas ir individualūs skirtumai <ul style="list-style-type: none"> • Bendravimo svarba. • Bendravimas grupėje. • Pagalba kitiems. • Savikontrolės svarba. • Tikslai mūsų gyvenime. 	30
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Taikomos elementarios rašybos ir skyrybos taisyklės, laikomasi bendravimo etiketo, bendraujant stengiamasi vartoti taisyklingą leksiką, taikyti morfologines formas ir sintaksines konstrukcijas. Išreiškiamos mintys, jausmai, norai ir ketinimai žodžiu ar raštu (piešiniu), įvertinamas asmeninis ir aplinkinių elgesys, įvardintos teigiamos žmogaus savybės, esminės vertybės, išsikeliami artimiausi tikslai.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai į bibliotekas, muziejus, įvairias įstaigas, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, skaitomų tekstų klausymas ir aptarimas (audio knygos), filmuotos medžiagos žiūrėjimas ir aptarimas.	
Materialieji ištekliai	Mokymo(si) medžiaga: Literatūra: 1.Baranauskienė. I., Juodraitis. A. Neįgaliųjų profesinė rehabilitacija: sėkmės prielaidos. Š., 2008; 2.Kaffemanienė. I., Burneckienė. I. Specialiųjų poreikių vaikų žaidimo gebėjimų ugdymas. Šiauliai, 2001; 3. Dabartinės lietuvių kalbos žodynas. V., 2000; 4. Didžiųjų kalbos klaidų sąrašas; 5. Kalbos praktikos patarimai / Sudarė Pupkis A., V., 1985; 6. Kanceliarinės kalbos patarimai / Parengė Kniūkšta P ir kiti. V., 1998; 7. Klausimų kraitelė / Sudarė Pupkis A., V., 1996;	

	<p>8. Kučinskaitė A. Lietuvių kalbos etiketas. V., 1990;</p> <p>9. Paulauskienė A. Lietuvių kalbos kultūra. K., 2001;</p> <p>10. Šukys J. Lietuvių kalbos linksniai ir prielinksniai: vartoseną ir normas. K., 1998;</p> <p>11. Šukys J. Kalbos kultūra visiems. K., 2003;</p> <p>12. Tarptautinių žodžių žodynas. V., 1985;</p> <p>13. Mikulėnienė D. Viešoji kalba mokykloje. V., 2012;</p> <p>14. Salienė V. Lietuvių kalbos žinynas. V., 1998;</p> <p>15. Sarapinienė L., Raginienė P. Lietuvių kalba/Praktinės užduotys. Kaišiadorys: Printėja, 2011;</p> <p>16. Mokomoji kompiuterinė programa „LKKS“; Mokomoji kompiuterinė programa „Žodis po žodžio“;</p> <p>17. Mokomoji kompiuterinė programa „Eksternas“;</p> <p>18. Gavenauskienė D. Kalbos kultūros vadovėlis. V., 2001.</p> <p>Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video ir audio medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.</p>
--	--

UŽSIENIO KALBU MOKYMAS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	135 val.	
Dalyko / veiklos kompetencija	Įgyjama kompetencijų paprastais sakiniais bendrauti užsienio kalba, ugdomas gebėjimas įvardinti su pasirinkta specialybe susijusius terminus bei ugdomas požiūris į užsienio kalbą kaip į asmenybės pasaulėžiūrą ir kompetencijas plečiančio aspektą.	
Ugdomos kompetencijos	Pažinimo kompetencija Komunikavimo kompetencija Skaitmeninė kompetencija Kultūrinė kompetencija Kūrybiškumo kompetencija Pilietiškumo kompetencija Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	
<i>Mokymosi rezultatai</i>	<i>Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti</i>	<i>Valandų skaičius</i>
Supranta trumpus pašnekovo nurodymus ir prašymus. Pristato save naudodamas žinomus žodžius ir frazes, susijusias su specialybe. Moka pasisveikinti, atsisveikinti ir padėkoti. Dalyvauja elementariame pokalbyje su pašnekovu,	<p>Tema. Apie save.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasisveikimas / atsisveikinimas / padėkojimas. • Išvaizda. • Amžius. • Savęs pristatymas. 	30

<p>tačiau gali labai minimaliai jį palaikyti. Supranta trumpų tekstų temą ir pagrindinę informaciją. Gali raštu pateikti reikiamą informaciją apie save (anketa, klausimynas), naudojantis pavyzdžiu ar pagalbine medžiaga.</p>		
<p>Geba minimaliai suprasti pašnekovą, jo nurodymus ir prašymus. Supranta, iš kokios pasaulio šalies klientas atvyko. Dalyvauja elementariame pokalbyje, tačiau gali labai minimaliai jį palaikyti. Supranta trumpų tekstų temą ir pagrindinę informaciją iš kai kurių specialybės temų. Gali raštu pateikti trumpą, informacinę žinutę vartojant pagrindinius profesinius terminus, naudojantis pavyzdžiu ar pagalbine medžiaga.</p>	<p>Tema. Pažintis su kalbos šalimi (šalimis), pasaulio šalys, Europos miestai ir sostinės.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasaulio šalys. • Šalių sostinės. • Pasaulio kalbos. • Žinučių rašymas. 	20
<p>Minimaliai supranta paprastus pašnekovo pateiktus klausimus, pasakymus ir atsakymus. Moka elementariai palaikyti pokalbį, trumpai pristatydamas savo gyvenamąją aplinką. Supranta paprastas anketas, susijusias su gyvenamąja aplinka. Gali pildyti asmeninę anketą naudojantis pavyzdžiu ar pagalbine medžiaga.</p>	<p>Tema. Gyvenamoji aplinka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyvenamoji vieta. • Vietovės mieste. • Anketų pildymas. 	30
<p>Geba minimaliai suprasti paprastus pašnekovo pateiktus klausimus ir pasakymus. Dalyvaujantis pokalbyje su pašnekovu geba</p>	<p>Tema. Kasdienė veikla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dienotvarkė. • Laisvalaikis. • Laikas. • Laiškų rašymas. 	30

<p>minimaliai palaikyti pokalbį vartojant pagrindinius profesinius terminus-žodžius. Supranta trumpų tekstų temą ir pagrindinę informaciją susijusią su dienotvarke, laisvalaikiu bei laiku. Gali rašyti laiškus (gyvenimo aprašymas, elektroninis laiškas), naudojantis pavyzdžiu ar pagalbine medžiaga.</p>		
<p>Geba minimaliai suprasti paprastus pašnekovo pateiktus klausimus, pasakymus ir prašymus. Dalyvaudamas pokalbyje su pašnekovu geba neskubant ir aiškiai išvardinti pagal situaciją susijusius maisto produktus bei gėrimus, valgymo įrankius. Gali rašyti prašymą vartojant pagrindinius profesinius terminus, naudojantis pavyzdžiu ar pagalbine medžiaga.</p>	<p>Tema. Maitinimasis, maisto produktai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maistas ir gėrimai. • Valgymo įrankiai. • Vaisiai ir daržovės. • Prašymo rašymas. 	25
<p>Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)</p>	<p>Išmoktas pagrindinių temų žodynas, geba komunikuoti užsienio kalba kasdieninėse situacijose.</p>	
<p>Rekomenduojami mokymo(si) metodai</p>	<p>Pažintiniai vizitai į socialines, gydymo, teisinės pagalbos, finansines įmones ir kitas paslaugas teikiančias įmones, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.</p>	
<p>Materialieji ištekliai</p>	<p>Mokymo(si) medžiaga: Literatūra: 1. Jenny Dooley, Virginia Evans, „Blockbuster 2“ student’s book. Express Publishing, 2005. 2. Genia Kudinova, Rima Tarasevičienė, „Anglų kalba. Praktinės užduotys.“ Printėja, Kaišiadorys, 2011. Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video ir audio medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai, gramatinių formų lentelės, kryžiažodžiai ir kiti žaidimai, žodynai.</p>	

MEDIJOS IR INFORMACINIS RAŠTINGUMAS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	175 val.	
Dalyko / veiklos kompetencija	Įgyti praktinių įgūdžių naudojant įvairias medijas, mokėti saugiai ir atsakingai dalyvauti socialiniuose tinkluose.	
Ugdomos kompetencijos	<ol style="list-style-type: none">1. Pažinimo kompetencija2. Komunikavimo kompetencija3. Skaitmeninė kompetencija4. Kultūrinė kompetencija5. Kūrybiškumo kompetencija6. Pilietiškumo kompetencija7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	
<i>Mokymosi rezultatai</i>	<i>Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti</i>	<i>Valandų skaičius</i>
Moka taikyti vieną ar kitą kompiuterinę technologiją, įgyja esminių darbo kompiuteriu įgūdžių, bendrųjų ir konkrečiųjų dalykinių gebėjimų, juos siedami su informacinių technologijų galimybėmis ir naudodamiesi jomis. Geba saugiai naudotis IT profesinėje veikloje.	Tema. Kompiuterio darbo vietos įrengimas. <ul style="list-style-type: none">• Darbo su kompiuteriu vietos higieninis įvertinimas.• Darbo aplinka.• Kompiuterinės įrangos nustatymas.• Sveikatos sutrikimai, patiriami dėl darbo kompiuteriu.• Darbo ir poilsio režimas.	20
Suvokia medijų vaidmenį ir funkcijas. Geba kurti nesudėtingą turinį įvairiose medijose.	Tema. Medijos ir komunikavimas. <ul style="list-style-type: none">• Medijų rūšys.• Socialinės medijos.• Google galimybės.• Filmavimas, fotografavimas, vaizdo ir garso montavimas, įvairaus turinio kūrimas mobiliuoju telefonu.• Trumpų filmukų kūrimas su CapCut programa.• Žiniasklaidos funkcijos, informacijos šaltiniai ir jų patikimumas.	100
Geba atsakingai dalyvauti įvairiuose socialiniuose tinkluose.	Tema. Socialinių medijų etika. <ul style="list-style-type: none">• Asmens teisių, garbės ir orumo apsauga; privataus gyvenimo apsauga.• Nuomonių įvairovės visuomenės informavimo priemonėse užtikrinimas.	5

	<ul style="list-style-type: none"> • Nepilnamečių apsauga. 	
Moka atsakingai dalyvauti įvairiuose socialiniuose tinkluose, žino duomenų apsaugos reikalavimus.	Tema. Saugus bendravimas socialiniuose tinkluose. <ul style="list-style-type: none"> • Pavojai ir pasekmės socialiniuose tinkluose. • Žalingas turinys socialiniuose tinkluose. • Veikimo ir bendravimo socialiniuose tinkluose nuostatos. • Duomenų apsauga. 	25
Geba vertinti, atrinkti ir etiškai bei atsakingai naudoti reikalingą informaciją iš įvairių el. informacijos šaltinių.	Tema. Sauga ir etika. <ul style="list-style-type: none"> • Interneto poveikis žmogui. • Socialinių tinklų poveikis žmogui. • Bendravimo etika socialiniuose tinkluose. • Autorinės teisės. 	25
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Lavinami saugaus ir atsakingo elgesio socialiniuose tinkluose įgūdžiai. Mokoma fotografuoti, kurti nesudėtingus filmukus, montuoti vaizdo ir garso įrašus, mobiliuoju telefonu ir įvairiomis kompiuterinėmis programomis.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.	
Materialieji ištekliai	Mokymo(si) medžiaga: Aklųjų ir silpnaregių internetinė svetainė http://akis.lass.lt/spauda/index.htm Pajarskienė B. Stresas darbe ir sveikata. V., 1995. Darbuotojų sauga ir sveikata. K., 2003. Sveikata ir kompiuteris: išsami atsipalaidavimo programa dirbančiajam prie kompiuterio. 1999. Kliučinskas A. Ergonomika. K., 2000. Kučinskas V. Ergonomika. V., 2001. Interneto svetainės: https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos ; https://www.infolex.lt/ta/109558:str13# ; https://www.mediacom.lt/naujienos/kaip-naudotis-google-patarimai-pokstai/ ; Brazdeikis V., Verseckas A. Informacinės technologijos vadovėlis IX - X klasėms. K., 2008. McLuhan M. Kaip suprasti medijas: žmogaus tęsiniai. 2003. Mokymo(si) priemonės: Multimedija, kompiuteriai, internetas, mobilieji telefonai, video medžiaga, testai, skaitmeninės vaizdinės priemonės.	

INFORMACINĖS TECHNOLOGIJOS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	135 val.	
Dalyko / veiklos kompetencija	Įgyti kompetencijų dirbti kompiuteriu, saugiai naršyti internete, atlikti dokumentų rengimo ir redagavimo darbus.	
Ugdomos kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija 6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija 	
<i>Mokymosi rezultatai</i>	<i>Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti</i>	<i>Valandų skaičius</i>
Geba informaciją tvarkyti naudojant kompiuterį. Moka saugiai įjungti ir išjungti kompiuterį, geba įvardinti kompiuterio klaviatūros simbolius, pagrindines funkcijas.	Tema. Labas, kompiuteri. <ul style="list-style-type: none"> • Darbo sauga dirbant kompiuteriu. • Supažindinimas su kompiuteriu. • Taisyklingas kompiuterio įjungimas/išjungimas. • Pagrindinės kompiuterio dalys. • Taisyklingas kompiuterio pelytės valdymas. • Klaviatūra. Simbolių schema-ženklų karalystė. • Klaviatūros simbolių, ženklų įtvirtinimas. • Didžiosios ir mažosios raidės. • Klaviatūros kalbos nustatymas. • Failų ir aplankų sukūrimas. • Akių mankšta. 	30
Moka naudotis įvairiomis piešimo programomis.	Tema. Mokausi piešti. <ul style="list-style-type: none"> • Įvairaus storio ir formų linijų piešimas. • Įvairių formų piešimas ir spalvinimas. • Piešinio purškimas dažais. • Piešinių įrašymo pasirinkimo galimybės. • Raidžių ir skaičių spalvinimas. 	30
Geba kurti, redaguoti ir spausdinti tekstinius dokumentus. Moka parašyti prašymą ir CV.	Tema. Aš rašau. <ul style="list-style-type: none"> • Dokumento paraščių nustatymas. • Teksto formatavimo ypatybės. • Pastraipų sudarymas. • Teksto lygiavimo būdai. • Lentelių sudarymas. • Teksto rašymas. • Dokumentų redagavimas. • Dokumentų įrašymas ir saugojimas. 	55

Tyrinėja internetą ir jo paslaugas. Su pagalba suranda nurodytą informaciją. Geba sukurti ir naudotis elektronine pašto dėžute.	Tema. Saugus internetas. <ul style="list-style-type: none"> • Interneto naršyklės paleidimas. • Informacijos suradimo būdai, programos. • Elektroninės pašto dėžutės sukūrimas. • Slaptažodžių parinkimas ir sukūrimas. • Asmens duomenų apsauga. • Bendravimo taisyklės ir normos. 	20
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Ugdomasis. Stebėjimas pamokoje. Pokalbiai. Mokinių grįžtamojo ryšio apklausa. Įsivertinimas.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Diskusija. Aiškinimas. Pavyzdžių nagrinėjimas. Praktinių užduočių atlikimas. Individualus darbas.	
Materialieji ištekliai	Mokymo(si) medžiaga: V. Brazdeikis, A. Verseckas. Informacinės technologijos. Vadovėlis IX - X klasėms. K., 2008. Sveikatos stiprinimo programa „Sveikata, saugumas ir patogumas- mokslo, darbo ir poilsio dermė“ 2018–2022 metai, programa patvirtinta 2018 m. balandžio 24 d. Interneto svetainė https://www.enchantedlearning.com/colorbynumber/ Interneto svetainė https://www.skaitykle.lt Interneto svetainė https://www.microsoft.com Interneto svetainė https://www.lm.lt Mokymo(si) priemonės: Kompiuteriai, programinė įranga, multimedija, video medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai.	

MENINĖ VEIKLA

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	193 val.
Dalyko / veiklos kompetencija	Ugdyti kūrybiškumo ir muzikinės kompetencijos pagrindus, meninius gebėjimus, estetinę nuovoką. Gebėti įvairiomis dailės priemonėmis perteikti regimąjį bei vaizduotės pasaulį, įgyti kūrybos proceso suvokimo pradmenis. Ugdyti emocingą ir kūrybingą asmenybę, norinčią ir gebančią įvairiomis formomis dalyvauti muzikiniame gyvenime, muzika praturtinti savo asmeninį gyvenimą.
Ugdomos kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija

	6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Stebi meninius kūrinius ir geba juos skirti.	Tema. Emocijų, vertybių raiška per menines priemones (dailės, muzikos, šokio teatro terapijos, vizualizacijos). <ul style="list-style-type: none"> • Meninių kūrinių rūšys ir formos. • Meno kūrinių vertinimas. • Kūrybiškumo skatinimas taikant meninės raiškos būdus. • Streso valdymas meninėmis priemonėmis. 	23
Geba reikšti savo sumanymus dailės priemonėmis. Įvardina medžiagas, žino jų savybes ir paskirtį. Žino piešimo technikas, būdus ir priemones. Pasirinktomis priemonėmis ir būdais geba piešti piešinius.	Tema. Piešimas. <ul style="list-style-type: none"> • Įvairių raiškos priemonių skyrimas ir atpažinimas. • Kūrybiškumas. • Piešimo technikos. • Spalvų gama ir jų pritaikomumas. • Piešimas gvašu ir akvarele. • Ornamentų piešimas. • Štrichavimas. • Piešimas šiaudeliais, kempinėmis ir kitomis priemonėmis. • Piešimas naudojant įvairias kompiuterines programas. • Piešinių komponavimas. • Spalvinimo technikos. • Piešimo išteklių taupymas. • Dailės kūrinių pritaikymas namų ar darbo erdvėje. • Parodų rengimas. 	40
Geba taikyti tradicines dailės raiškos priemones.	Tema. Linijų įvairovės. <ul style="list-style-type: none"> • Linijų įvairovės gamtoje. • Linijinio piešinio piešimas. • Geometrinių figūrų piešimas. • Karpiniai. • Klijavimo darbai. 	30
Geba naudotis įvairiomis muzikinės raiškos priemonėmis, atlieka nesudėtingas kūrybines užduotis .	Tema. Muzikinė raiška. <ul style="list-style-type: none"> • Dainavimas. • Grojimas. • Kūryba ir pasirodymas. 	40
Žino įvairių šalių populiariąją muziką, skiria muzikos žanrais,	Tema. Muzikos klausymasis, apibūdinimas ir vertinimas. <ul style="list-style-type: none"> • Muzikos žanrų rūšys. 	30

dalyvauja muzikinėje veikloje.	<ul style="list-style-type: none"> • Užsienio šalių populiarioji muzika. • Lietuvos populiarioji muzika. • Autorinės teisės. 	
Geba atpažinti dailės ir muzikos reiškinius socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	<p>Tema. Dailės ir muzikos reikšmė kasdieniame gyvenime.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etnokultūrinės tradicijos. • Išorės ir vidaus pastatų puošyba, jų paskirtis. • Lietuvos etnografinių kraštų dainos. • Bendruomenės tradicijos ir papročiai. 	30
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	<p>Igyvendinant kūrybines idėjas išmokstama pritaikyti įvairias dailės technikas.</p> <p>Mokomasi valdyti stresą įvairiomis meninėmis priemonėmis.</p> <p>Savęs pažinimas atskleidžiant vidines kūrybines galias.</p>	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai į Kupiškio etnografijos muziejų, Kupiškio meno mokyklą, Kupiškio r. savivaldybės viešąją biblioteką, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.	
Materialieji ištekliai	<p>Mokymo(si) medžiaga:</p> <p>Matonis V. Šiuolaikinės meninio ugdymo koncepcijos. V., 2000.</p> <p>Adomonis J. Nuo taško iki sintezės. V., 2008.</p> <p>Bagnall B. Kaip piešti ir tapyti. V., 1996.</p> <p>Dailės žodynas. V., 1999.</p> <p>Gere Z. K., Kuntler T. R. Erdvė, forma, spalva. K., 1997.</p> <p>Vitkauskienė D. Specialiųjų poreikių moksleivių socialinių gebėjimų ugdymas. Š., 2004.</p> <p>Rinkevičius Z. Muzikinis mąstymas ir jo ugdymas mokykloje. V., 2002.</p> <p>Interneto svetainė https://lt.sainte-anastasio.org/articles/miscelnea/los-28-tipos-de-msica-ms-destacados-y-populares.html</p> <p>Vilkėlienė A. Ypatingųjų vaikų integruotas muzikinis ugdymas. Š., 2003.</p> <p>Mokymo(si) priemonės:</p> <p>Spalvoti pieštukai, flomasteriai, klijai, žirkklės, guašas, pirštų dažai, akvarelė, teptukai, atspaudai, šablonai, trafaretų knygelės, spalvinimo knygos, baltas ir spalvotas popierius, gamtinės medžiagos, buitinės atliekos, IKT mokomosios programos, kitos priemonės reikalingos darbeliams atlikti.</p> <p>Muzikos instrumentai, mikrofonai.</p>	

FIZINĖ VEIKLA

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	135	
Dalyko / veiklos kompetencija	Ugdyti sveikatą stiprinančio fizinio aktyvumo poreikį, sveikatos tausojimo, mankštinimosi gebėjimus, mokyti savistabos, savikontrolės ir saviugdos įgūdžius; lavinti motoriką ir kūno laikyseną, ugdyti judesių kultūrą, tenkinti natūralų poreikį judėti, įtvirtinti saugaus elgesio nuostatas bei nelaimingų atsitikimų prevencijos įgūdžius; ugdyti bendravimo, bendradarbiavimo grupėje nuostatas bei elgesį; pagal savo galimybes patirti judėjimo formų įvairovę, siejamą su fizinės ištvermės didinimu, judesių kultūros gerinimu, sveikatos stiprinimu ir saviraiškos galimybėmis.	
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija 6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija 	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Moka paaiškinti grūdinimosi svarbą, žino grūdinimosi rūšis. Sudaro asmeninį grūdinimosi planą.	Tema. Grūdinimasis. <ul style="list-style-type: none"> • Grūdinimosi svarba. • Grūdinimosi rūšys. • Asmeninis grūdinimosi planas. • Grūdinimosi veiklos praktiškai. 	20
Žino visavertės mitybos svarbą, neigiamas alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo pasekmes.	Tema. Sveika gyvensena. <ul style="list-style-type: none"> • Fizinį galių (valios, pasitikėjimo savimi) ugdymas. • Savijauta fizinio krūvio metu (širdies darbas, raumenų nuovargis, atsigavimas). • Visavertės mitybos svarba. • Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo padariniai. 	20

<p>Žino fizinio aktyvumo veiklų rūšis. Apibūdina fizinio aktyvumo poveikį sveikatai. Įsivertina laikyseną, geba atlikti laikysenos gerinimo pratimus. Įsivertina fizinį pajėgumą, išbando fizinį aktyvumą skatinančias veiklas, pagal galimybes kai kurias sporto šakas. Išsikėlus asmeninius tikslus, parengia fizinį aktyvumą skatinančią programą.</p>	<p>Tema. Fizinis aktyvumas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fizinio aktyvumo veiklų rūšys. • Fizinio aktyvumo poveikis sveikatai. • Laikysena, laikysenos gerinimo pratimai. • Fizinis pajėgumas, fizinį aktyvumą skatinančios veiklos. • Judrieji žaidimai. • Sporto šakos. 	<p>95</p>
<p>Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)</p>	<p>Moka paaiškinti grūdinimosi svarbą, žino grūdinimosi rūšis. Sudaro asmeninį grūdinimosi planą. Žino visavertės mitybos svarbą, neigiamas alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo pasekmes. Žino fizinio aktyvumo veiklų rūšis. Apibūdina fizinio aktyvumo poveikį sveikatai. Įsivertina laikyseną, geba atlikti laikysenos gerinimo pratimus. Įsivertina fizinį pajėgumą, pagal savo galimybes išbando įvairias fizinį aktyvumą skatinančias veiklas.</p>	
<p>Rekomenduojami mokymo(si) metodai</p>	<p>Pažintiniai vizitai, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, individualus darbas, darbas grupėse, žaidimai.</p>	
<p>Materialieji ištekliai</p>	<p>Mokymo(si) medžiaga: Savarankiškumo ugdymo įgūdžių modulio aprašas; Literatūra: Aussel Ch. Mankštos anatomija. 501 intensyvus intervalinis pratimas. V., 2019. Baranauskienė. I., Juodraitis. A. Neįgaliųjų profesinė rehabilitacija: sėkmės prielaidos. Š., 2008. Bulotaitė. L., Gudzinžinskienė. V., Pilkauskienė. I. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. V., 2005. Fizinis aktyvumas ir sveikata. K., 2021. Fizinis aktyvumas: gyvenimo įgūdžių pamokos. V., 2004. Grime L. 15 minučių joga. V., 2009. Ivaškienė V. Fizinį ypatybių lavinimas per kūno kultūros pamokas. K., 1999.</p>	

	<p>Kaffemanienė. I., Burneckienė. I. Specialiųjų poreikių vaikų žaidimo gebėjimų ugdymas. Š., 2001.</p> <p>Pagano J. 15 minučių efektyvi mankšta. V., 2009.</p> <p>Purcell L. Mankštos pratimų anatomija moterims. V., 2018.</p> <p>Ramsay C. Raumenų tempimas. Išsamus treniruočių vadovas. V., 2017.</p> <p>Ruškus. J. Negalės fenomenas. Š., 2002.</p> <p>Stankevičius L. Žaidimai visiems. K., 1997.</p> <p>Vitkauskienė, D. Specialiųjų poreikių moksleivių socialinių gebėjimų ugdymas. Š., 2004.</p> <p>Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video medžiaga, dalijamoji medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.</p>	
--	---	--

ORIENTACINĖ VEIKLA

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	135	
Dalyko / veiklos kompetencija	Padėti mokiniams susipažinti su daiktų dydžių ir formų įvairove, matematinėmis ir laiko sąvokomis, įvairiais matais ir matavimo būdais, mokyti orientuotis laike ir erdvėje, atlikti nesudėtingus skaičiavimus bei kitus veiksmus, išsiugdyti gyvenime reikalingus įgūdžius ir gebėjimus, vertybines nuostatas.	
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija 6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija 	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Geba dėmesingai tyrinėti daiktus, juos atrinkti ir sugrupuoti daiktus pagal vieną ar kelis požymius.	<p>Tema. Daiktų požymiai, įvairovė.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daikto (kūno), daiktų sąvoka. • Dydis („didelis – mažas“, „didesnis – mažesnis“, „ilgas – trumpas“, „ilgesnis – trumpesnis“, „aukštas – žemas“, „aukštesnis – žemesnis“, „platus – 	20

	<p>siauras“, „platesnis – siauresnis“, „storas – plonas“, „storesnis – plonesnis“), lygūs.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svoris („sunkus – lengvas“). • Paviršių savybės (lygus, grubus, slidus, šiurkštus, švelnus). • Medžiagų, iš kurios sudaryti daiktai, prigimtis (skysta, kieta, dujinė). • Pagrindinės spalvos, siejant jas su aplinkoje esančiais konkrečiais daiktais. 	
Geba apibūdinti įvairių objektų tarpusavio padėtį, teisingai vartojant nusakančius daiktų vietą, kryptį žodžius.	<p>Tema. Daiktų vieta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žodžiai, kurie nusako daikto vietą: ant – po, čia – ten, toli – arti, už – prie, viršuje – apačioje, prieš, šalia, aukštai – žemai, toliau – arčiau, priekyje, viduryje. • Žodžiai, kurie nusako daikto vietos kryptį: kairėje – dešinėje, į kairę – į dešinę. 	10
<p>Atpažįsta, parodo, įvardina geometrines figūras, randa jas artimiausioje aplinkoje. Suvokia ornamentą kaip vienodų geometrinių figūrų kartojimąsi, moka jį sudaryti. Geba atpažinti, parodyti, pavadinti ir nubrėžti atkarpą.</p>	<p>Tema. Geometrinės figūros artimiausioje aplinkoje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trikampis, skritulys, kvadratas, stačiakampis. • Kubas, stačiakampis gretasienis, ritinys, piramidė, kūgis, rutulys. • Ornamentas - vienodų geometrinių figūrų kartojamasis. 	15
Geba atpažinti, parodyti, pavadinti ir nubrėžti atkarpą.	<p>Tema. Atkarpa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kas yra atkarpa? • Sąvokos: „tiesi – kreiva“, „tiesesnė – kreivesnė“, „ilga – trumpa“, „ilgesnė – trumpesnė“, lygios. 	10
Geba atpažinti, parodyti, įvardinti kampų rūšis ir rasti juos geometrinėse figūrose.	<p>Tema. Kampai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kampų rūšys: statusis, bukasis, smailusis. • Penkiakampiai, daugiakampiai. 	10
Geba lyginti daiktus pagal ilgį, žino centimetrą kaip matavimo vienetą, parodo jį liniuotėje, ruletėje. Moka matuoti centimetro, metro tikslumu: skaičiuoti ir užrašyti įvairius matavimų rezultatus, atmatuoti nurodytą centimetrų, metrų skaičių.	<p>Tema. Ilgio matai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centimetras, metras, kilometras. • Ilgis, plotis, aukštis. • Praktiniai darbai. 	15

<p>Suvokia, kas yra talpa, žino talpos matavimo vienetus mililitrą (ml), litrą (l), moka matuoti mililitro, litro tikslumu.</p> <p>Geba išmatuoti talpą, taikant nestandartinius talpos matavimo būdus ir priemones.</p>	<p>Tema. Talpos matai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talpos matavimo priemonės. Padalos vertė. • Talpos matavimo vienetai: mililitras (ml), litras (l). • Nestandartiniai talpos matavimo būdai ir priemonės: pusės litro ir mažesnės talpos stiklainis, stiklinė, puodukas, arbatinis šaukštelis, valgomasis šaukštas ir kt. • Praktiniai darbai. 	<p>20</p>
<p>Suvokia, kas yra svoris, žino svorio matavimo vienetus kilogramą (kg), gramą (g).</p> <p>Pasveria nedidelius daiktus, suranda svorio atžymą ant produktų pakuotės, geba palyginti pagal svorį.</p>	<p>Tema. Masės matai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kas yra svoris, svorio matavimo vienetai: kilogramas (kg), gramas (g). • Svėrimas svarstyklėmis, palyginti, vartojant sąvokas sunkus – lengvas, sunkesnis – lengvesnis, toks pats, vienodo svorio. • Svorio atžymą ant produktų pakuotės ir vertinimas, vartojant sąvokas: sunkus – lengvas, sunkesnis – lengvesnis, tokio pat svorio. • Kas sverama centneriais? • Praktiniai darbai. 	<p>20</p>
<p>Žino termometrų rūšis, juos naudoja pagal paskirtį. Geba orientuotis termometro padalose, žino temperatūros matavimo vienetą – laipsnį, skiria teigiamą ir neigiamą temperatūrą.</p> <p>Geba taisyklingai naudotis termometru, teisingai pamatuoti ir įvertinti temperatūros pokyčius.</p>	<p>Tema. Temperatūros matai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termometrų rūšys: vandens, maisto, patalpų (kambario), lauko, kūno temperatūrai matuoti (medicininis), jų naudojimas pagal paskirtį. • Termometro padalos, temperatūros matavimo vienetas – laipsnis. • Teigiama ir neigiama temperatūra. • Praktiniai darbai. 	<p>15</p>
<p>Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)</p>	<p>Dėmesingai tyrinėja daiktus, juos sugrupuoja pagal vieną požymį, buvimo vietą. Atpažįsta, parodo, įvardina geometrines figūras: trikampį, skritulį, kvadratą, stačiakampį, randa jas artimiausioje aplinkoje.</p> <p>Žino centimetrą kaip matavimo vienetą, parodo jį liniuotėje. Suvokia, kas yra talpa, žino talpos matavimo vienetus mililitrą (ml), litrą (l), moka matuoti mililitro, litro tikslumu. Išmatuoja talpą, nestandartinėmis talpos matavimo priemonėmis. Pasveria nedidelius daiktus, randa svorio atžymą ant produktų pakuotės,</p>	

	geba palyginti pagal svorį. Orientuojasi termometro padalose, žino temperatūros matavimo vienetą – laipsnį, skiria teigiamą ir neigiamą temperatūrą.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinė medžiaga, patyriminė veikla.	
Materialieji ištekliai	<p>Mokymo(si) medžiaga:</p> <p>Literatūra:</p> <p>Ambrukaitis Š. Specialiųjų poreikių vaikai. Š., 1998.</p> <p>Tamulienė V. Ornamentas ir dekoratyviniai darbai. Š., 2006.</p> <p>Vidutinio ir žymaus protinio atsilikimo vaikų ir jaunuolių mokymo gairės, sudarytoja V. Gevorgianienė. V., 1994.</p> <p>Brazauskaitė A. Vaikų dailės terapinis aspektas. V., 2004.</p> <p>Gonikman E. Gydomieji Dao garsai. V., 2001.</p> <p>Kohl F. Koliažas ir popierius. V., 2007.</p> <p>Meninis neįgaliųjų ugdymas. Metodikos ir terapijos aspektai / sudaryt. A. Piličiauskas. V., 2005.</p> <p>Miruškina I., Dubova A. Kaip būti saugiam. V., 2006.</p> <p>Baranauskienė. I., Juodraitis. A. Neįgaliųjų profesinė rehabilitacija: sėkmės prielaidos. Š., 2008.</p> <p>Bulotaitė. L., Gudzinžinskienė. V., Pilkauskienė. I. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. V., 2005.</p> <p>Kaffemanienė. I., Burneckienė. I. Specialiųjų poreikių vaikų žaidimo gebėjimų ugdymas. Š., 2001.</p> <p>Ruškus. J. Negalės fenomenas. Š., 2002.</p> <p>Vitkauskienė, D. Specialiųjų poreikių moksleivių socialinių gebėjimų ugdymas. Š., 2004.</p> <p>Mokymo(si) priemonės:</p> <p>Multimedija, pateiktys, video medžiaga, dalijamoji medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.</p>	

PAŽINTINĖ VEIKLA

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	135	
Dalyko / veiklos kompetencija	Supažindinant su artimiausia fizine ir sociokultūrine aplinka bei santykį su ją reguliuojančiomis dorinėmis nuostatomis, padėti mokiniui išsiugdyti savarankiškumą, gebėjimą tenkinti savo poreikius bei aktyviai dalyvauti bendruomenės gyvenime.	
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija 6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija 	
<i>Mokymosi rezultatai</i>	<i>Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti</i>	<i>Valandų skaičius</i>
<p>Geba paaiškinti laisvalaikio reikšmę žmogaus gyvenime.</p> <p>Žino aktyvias ir pasyvias laisvalaikio praleidimo formas, moka jas apibūdinti.</p> <p>Pristatyto savo laisvalaikio praleidimo būdus.</p> <p>Išvardija ir apibūdina įvairius pomėgius.</p> <p>Papasakoja apie savo pomėgius.</p>	<p>Tema. Laisvalaikio praleidimo būdai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laisvalaikio reikšmė žmogaus gyvenime. • Aktyvios ir pasyvios laisvalaikio praleidimo formos. • Kas yra pomėgis? Mano pomėgiai. 	15
<p>Papasakoja apie kultūrinių renginių pasirinkimo galimybes, dalyvavimo juose reikšmę.</p> <p>Paaiškina, kur skelbiama informacija apie renginius, kaip į juos patekti.</p> <p>Žino ir apibūdina elgesio taisykles renginiuose.</p>	<p>Tema. Kultūriniai renginiai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultūrinių renginių pasirinkimo galimybės, dalyvavimo juose reikšmė. • Informacija apie renginius. • Elgesio taisyklės renginiuose. 	15
<p>Išvardina pagrindines valstybines šventes, atpažįsta jų simboliką.</p> <p>Išvardina ir apibūdina pagrindines religines šventes.</p> <p>Susipažįsta su pagrindinėmis tautos tradicijomis ir apeigomis.</p> <p>Žino ir papasakoja apie tradicines savo šeimos šventes; geba tam tikromis progomis šeimos nariams paruošti nedideles dovanėles.</p> <p>Žino ir iliustruoja pavyzdžiais elgesio taisykles viešose vietose.</p>	<p>Tema. Valstybinės, religinės ir šeimos šventės bei tradicijos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valstybinės šventes, jų simbolika ir reikšmė. • Religines šventės, jų reikšmė. • Tautos tradicijos ir apeigos. • Šeimos šventės. • Elgesio taisyklės viešose vietose. 	15

<p>Paaškina, kas yra tauta ir valstybė. Žino, kas yra demokratija, susipažįsta su Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintomis svarbiausiomis demokratijos vertybėmis. Paaškina, kokia yra Lietuvos valdymo forma. Nagrinėja, kokios valdžios institucijos veikia vietos ir nacionaliniu lygmeniu (Seimas, Prezidentas, Vyriausybė, teismas, vietos savivalda) ir pasako kelias jų funkcijas. Pasako, kokias teises, laisves ir pareigas turi pilietis. Savais pavyzdžiais paaškina, kas yra geras pilietis. Pasako pavyzdžių, kaip žiniasklaida perduoda informaciją. Žino, kas yra mokyklos ir vietos bendruomenės, savivalda, kaip jos veikia. Diskutuoja apie mokyklos ir vietos bendruomenėse kylančias socialines, kultūrinės, ekonomines ir kitas problemas, kaip jos sprendžiamos.</p>	<p>Tema. Demokratinė valstybė ir pilietinė visuomenė</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tauta ir valstybė. • Demokratija ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos svarbiausios demokratijos vertybės. • Lietuvos valdymo forma. • Valdžios institucijos vietos ir nacionaliniu lygmeniu (Seimas, Prezidentas, Vyriausybė, teismas, vietos savivalda), jų funkcijos. • Piliečių teisės, laisvės ir pareigos, kas yra geras pilietis. • Mokyklos ir vietos bendruomenės, savivalda. Mokyklos ir vietos bendruomenėse kylančios socialinės, kultūrinės, ekonominės ir kitos problemos, jų sprendimas. 	<p>20</p>
<p>Apibūdina, kokios yra demokratinio ir pilietinio dalyvavimo formos ir būdai: dalyvavimas bendruomenės gyvenime, visuomeninių organizacijų veikloje, balsavimas rinkimuose ir dalyvavimas politinių partijų veikloje. Susipažįsta, kokie rinkimai vyksta Lietuvoje, kas yra politinės partijos. Aiškinasi, kokia yra atstovavimo esmė. Susipažįsta, kas yra visuomeninės organizacijos, kokios visuomeninės organizacijos veikia mokinio gyvenamojoje vietovėje ir kokią veiklą jos atlieka. Nagrinėja visuomenėje kylančias socialines, ekonomines, aplinkosaugos problemas (pavyzdžiui, skurdas, nusikaltimai, įvairios priklausomybės, atliekų tvarkymas, aplinkosauga ar kitos aktualios problemos) ir kaip jas spręsti.</p>	<p>Tema. Demokratijos vertybės ir pilietinė visuomenė.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokratinio ir pilietinio dalyvavimo formos ir būdai: dalyvavimas bendruomenės gyvenime, visuomeninių organizacijų veikloje, balsavimas rinkimuose ir dalyvavimas politinių partijų veikloje. • Rinkimai Lietuvoje. • Politinės partijos. • Visuomeninės organizacijos. • Visuomenėje kylančios socialinės, ekonominės, aplinkosaugos problemos, jų sprendimo būdai. 	<p>20</p>
<p>Aiškinasi, kas yra teisės ir pareigos, kodėl vienos negali egzistuoti be kitų. Pasako, kokias teises ir pareigas mokiniai turi namuose, mokykloje ir bendruomenėje, kodėl</p>	<p>Tema. Lietuva – teisinė valstybė.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teisės ir pareigos. , 	<p>20</p>

<p>jos gali prieštarauti tarpusavyje. Susipažįsta su pagrindinėmis žmogaus teisėmis ir laisvėmis (žodžio, spaudos, susirinkimų, sąžinės) bei jų raišką mokyklos bendruomenėje. Žino netolerantiško elgesio (pavyzdžiui, smurto, patyčių, diskriminacijos, rasizmo) pasekmes asmeniui ir bendruomenei. Žino, kokios yra Lietuvos institucijos, į kurias galima kreiptis dėl žmogaus teisių pažeidimų, bei koku atveju ir kaip į šias institucijas galima kreiptis pagalbos, paaiškina policininko vaidmenį.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mokinių teisės ir pareigos namuose, mokykloje ir bendruomenėje. • Pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės (žodžio, spaudos, susirinkimų, sąžinės). • Netoleruotinas elgesys, jo pasekmės asmeniui ir bendruomenei. • Lietuvos institucijos, į kurias galima kreiptis dėl žmogaus teisių pažeidimų, bei koku atveju ir kaip į šias institucijas galima kreiptis pagalbos. 	
<p>Žino, kas yra pilietis, skiria tautybės ir pilietybės sąvokas. Susipažįsta, kas yra paveldas, nagrinėja savo gyvenamosios vietos ir Lietuvos paveldo pavyzdžius. Paaiškina, kodėl paveldas turi būti saugomas. Susipažįsta, kokios etninės mažumos gyvena Lietuvoje. Moka paaiškinti mokinių skirtumus ir panašumus (religiniai, tautiniai, kultūriniai, lyties, rasiniai, negalios). Paaiškina, kas yra rasinė, tautinė, religinė tolerancija. Diskutuoja apie taikaus žmonių gyvenimo kartu sąlygas, kai skiriasi jų vertybės ir papročiai. Susipažįsta, kokiose tarptautinėse organizacijose dalyvauja Lietuva. Susipažįsta, kokias socialines, ekonomines, aplinkosaugos problemas (pavyzdžiui, energetiniai išteklių, kariniai konfliktai, AIDS, terorizmas, pasaulio paveldo apsauga, klimato atšilimas ar kitos aktualios problemos) sprendžia Europos ir pasaulio tarptautinės organizacijos.</p>	<p>Tema. Lietuva ir tarptautinė bendrija.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kas yra pilietis, tautybė ir pilietybė? • Paveldas, gyvenamosios vietos ir Lietuvos paveldo pavyzdžiai. • Žmonių skirtumai ir panašumai (religiniai, tautiniai, kultūriniai, lyties, rasiniai, negalios). • Rasinė, tautinė, religinė tolerancija. Taikaus žmonių gyvenimo kartu sąlygos, kai skiriasi jų vertybės ir papročiai. • Kokiose tarptautinėse organizacijose dalyvauja Lietuva? • Socialinės, ekonominės, aplinkosaugos problemos (pavyzdžiui, energetiniai išteklių, kariniai konfliktai, terorizmas, klimato atšilimas ar kt.), kurias sprendžia Europos ir pasaulio tarptautinės organizacijos. 	20
<p>Susipažįsta su žemėlapių įvairove, geba juos pakomentuoti, skiria pavyzdžius. Minimaliai geba naudotis vietovės planu. Randa Lietuvos</p>	<p>Tema. Orientavimasis erdvėje ir žemėlapyje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žemėlapiai ir jų įvairovė. • Vietovės planas. 	10

<p>regionus, parodo, kur yra Europa, susipažįsta, kokios valstybės priklauso Europos Sąjungai. Geba naudotis žemėlapiais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos regionai. • Europa, Europos Sąjunga. • Pasaulio gamtinis žemėlapis. • Darbas su žemėlapiu. 	
<p>Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)</p>	<p>Žino ir apibūdina po 1-2 aktyvias ir pasyvias laisvalaikio praleidimo formas, laisvalaikio praleidimo būdus, pomėgius. Moka surasti informaciją, žino ir apibūdina elgesio taisyklės renginiuose.</p> <p>Žino pagrindines šventes, atpažįsta jų simboliką. Paaiškina, kas yra tauta ir valstybė. Žino, kas yra demokratija. Pasako pavyzdžių, kaip žiniasklaida perduoda informaciją. Pasako, kokias teises ir pareigas mokiniai turi namuose, mokykloje ir bendruomenėje, kodėl jos gali prieštarauti tarpusavyje. Žino Lietuvos institucijas, į kurias galima kreiptis pagalbos. Žino, kas yra pilietis, skiria tautybės ir pilietybės sąvokas. Paaiškina, kas yra rasinė, tautinė, religinė tolerancija. Geba rasti informaciją žemėlapiuose.</p>	
<p>Rekomenduojami mokymo(si) metodai</p>	<p>Pažintiniai vizitai, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinė medžiaga.</p>	
<p>Materialieji ištekliai</p>	<p>Mokymo(si) medžiaga: Literatūra: „Lietuva. 100 renginių, kuriuos turite išvysti“. Terra Publika, V., 2012. Dundulienė P. „Lietuvių kalendoriniai ir agrariniai papročiai „Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, Vilnius, 2020. Dundulienė P. „Lietuvių šventės. Tradicijos, papročiai, apeigos“, Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, V., 2008. Bužinskas S., Bitlieriūtė S., Letukienė N. Pilietiškumo pagrindai. Šviesa. V., 2009.</p>	

	<p>Irena Aušrelė Čepienė. Lietuvių etninė kultūra. Raidos įžvalgos. Alma Littera, 2008.</p> <p>Baranauskienė. I., Juodraitis. A. Neįgaliųjų profesinė rehabilitacija: sėkmės prielaidos. Š., 2008.</p> <p>Bulotaitė. L., Gudzinžinskienė. V., Pilkauskienė. I. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. V., 2005.</p> <p>Kaffemanienė. I., Burneckienė. I. Specialiųjų poreikių vaikų žaidimo gebėjimų ugdymas. Š., 2001.</p> <p>Ruškus. J. Negalės fenomenas. Š., 2002.</p> <p>Vitkauskienė, D. Specialiųjų poreikių moksleivių socialinių gebėjimų ugdymas. Š., 2004.</p> <p>Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video medžiaga, dalijamoji medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.</p>	
--	--	--

BUITIES KULTŪROS UGDYMAS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	100 val.	
Dalyko / veiklos kompetencija	Prižiūrėti gyvenamąsias patalpas, jų teritoriją bei naudotis buityje naudojamais prietaisais.	
Ugdomos kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija 6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija 	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Geba atpažinti ir skirti valymo priemones, valyti ir tvarkyti patalpas namų ūkyje, rūšiuoti atliekas.	<p>Tema. Kasdieninio gyvenimo įgūdžių ugdymas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cheminių valymo priemonių parinkimas namų patalpų įvairių paviršių valymui. • Namų patalpų rūšis. • Valymo priemonės langų valymui. 	20

	<ul style="list-style-type: none"> • Valymo priemonės vonios arba dušo, tualetu patalpoms. • Valymo priemonės baldų valymui. • Valymo priemonės namų patalpų grindų valymui. • Valymo priemonės kilimų valymui. • Įvairių rūšių dulkių siurbiai. • Grauzikų ir vabzdžių naikinimas namų patalpose. • Atliekų rūšiavimas. 	
Moka prižiūrėti patalynę ir kitus skalbinius.	<p>Tema. Drabužių, patalynės, staltiesių, servetėlių skalbimas, lyginimas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skalbiklių rūšys. • Drabužių, patalynės skalbimo ir priežiūros ženklų reikšmės. • Skalbinių skalbimas automatine skalbimo mašina ar rankiniu būdu. • Skalbinių džiovinimas. • Skalbinių lyginimas. • Išlygintų drabužių lankstymo būdai. 	20
Moka prižiūrėti namų aplinką.	<p>Tema. Namų ūkio teritorija ir aplinka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vejų rūšys ir jų priežiūros darbai. • Vejų šienavimo technika. • Gėlynų svarbą namų ūkio teritorijoje. • Gėlynų rūšys ir jų priežiūra. 	20
Moka prižiūrėti kambarines gėles.	<p>Tema. Kambarinės gėlės ir jų priežiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kambarinių gėlių rūšys ir klasifikavimas. • Kambarinių gėlių laistymo taisyklės. • Kambarinių gėlių trąšos ir jų tręšimas. • Vazonų rūšys kambarinių gėlių auginimui. • Kambarinių gėlių persodinimas. • Kambarinių gėlių dauginimas. • Kambarinių gėlių ligos, pagrindiniai gydymo būdai. • Kambarinių augalų kenkėjai, pagrindiniai kovojimo su jais būdai. 	20
Geba tinkamai naudotis buitinais prietaisais.	<p>Tema. Naudojimasis buitinais prietaisais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Namų ūkyje naudojami buitiniai prietaisai. • Maisto produktų laikymo šaldytuve, šaldiklyje taisyklės. • Šaldytuvų, šaldiklių valymo priemonės ir valymas. • Viryklių, orkaičių, mikrobangų krosnelių naudojimo pagrindai. • Įvairių rūšių viryklių ir orkaičių, mikrobangų krosnelių valymo priemonės ir valymas. 	20

	<ul style="list-style-type: none"> • Gruzdintuvių, įvairių elektrinių keptuvių, elektrinių plakiklių, sulčiaspaudžių, virtuvių kombainų ir kt. prietaisų naudojimo pagrindai. • Gruzdintuvių, įvairių elektrinių keptuvių, elektrinių plakiklių, sulčiaspaudžių, virtuvių kombainų ir kt. valymo priemonės ir valymas. • Virtuvėje naudojamų reikmenų – įrankių, indų, pjaustymo lentelių naudojimas ir valymas. 	
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Lavinami kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Mokoma skalbti ir lyginti drabužius bei patalynę. Mokoma prižiūrėti namų ūkio teritoriją bei aplinką. Mokoma prižiūrėti kambarines gėles. Mokoma naudotis buitinais prietaisais.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai į skalbyklas, apgyvendinimo, deratizacijos įmones, į puikiai prižiūrėtas gyvenamųjų pastatų, įmonių teritorijas, oranžerijas, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.	
Materialieji ištekliai	<p>Mokymo(si) medžiaga: Astupovičienė E., Liaudanskienė V., Viliūnienė A. Savarankiškumo formavimas buityje. V., 2003. Bajoriūnas Z. Vaikų auklėjimo šeimoje supratimas. 1993. Bajoriūnas Z. Šeimos edukologija. V., 1997. Bitinas B. Hodegetika: auklėjimo teorija ir technologija. V., 2004. Bulotaitė L., Gailienė D., Sturlienė N. Asmenybės ir brendimo psichologija. V., 2002. Bulotaitė L., Gudžinskienė V. Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa. V., 2004. Černius V. J. Žmogaus vystymosi kelias: nuo vaikystės iki brandos. K., 2006. Zabulionienė L., Šiaučiūnienė S. Viešbučio patalpos ir valymas. 2015. Nakienė R. Teritorijų sutvarkymo ir apželdinimo dizainas. K., 2010. Savickienė J. Patalpų priežiūra. V., 2007.</p> <p>Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.</p>	

VERSLUMO ĮGŪDŽIŲ UGDYMAS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	100 val.
Dalyko / veiklos kompetencija	Ugdyti verslumo įgūdžius.
Ugdomos kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija

	<p>4. Kultūrinė kompetencija</p> <p>5. Kūrybiškumo kompetencija</p> <p>6. Pilietiškumo kompetencija</p> <p>7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija</p>	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Geba apibūdinti verslumą ir verslininkui būdingas savybes. Moka paaiškinti, sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo svarbą.	<p>Tema. Verslumo samprata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verslumo sąvoka. Verslumo nauda. • Verslas. • Verslininkas ir jam būdingos savybės. • Sprendimų priėmimas ir įgyvendinimas. 	10
Geba parašyti prašymą ir savo gyvenimo aprašymą. Geba apibūdinti bendravimo su darbdaviu pagrindinius principus.	<p>Tema. Įsidarbinimas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įsidarbinimo pagrindiniai dokumentai. • Rekomendacijos. • Pokalbis su darbdaviu. 	20
Geba apibūdinti bendravimo, bendradarbiavimo ypatumus. Įvardina neverbalinio bendravimo priemonės ir bendravimo raštu taisykles.	<p>Tema. Bendravimas ir bendradarbiavimas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbas komandoje. • Neverbalinis bendravimas. • Bendravimas raštu. 	16
Geba apibūdinti verslo sėkmės faktorių. Geba pasirinkti verslo idėją ir trumpai ją apibūdinti.	<p>Tema. Verslo sėkmės faktoriai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verslo idėja. • Prekė ar paslauga. • Prekės ar paslaugos pristatymas. 	16
Žino pinigų funkcijas ir savybes, geba jas atpažinti konkrečiuose pavyzdžiuose. Suvokia pagrindinę kainos funkciją.	<p>Tema. Pinigai, kaina.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pinigų savybės ir funkcijos. • Pinigų vertė. • Kaina. Jos funkcija. 	8
Geba išvardinti pajamų rūšis ir išlaidas, sudaryti savo asmeninį savaitės biudžetą. Geba išvardinti patiriamas išlaidas ir atskirti būtinas ir nebūtiną išlaidas,	<p>Tema. Asmeninis biudžetas ir taupymas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pajamos ir pajamų rūšys. • Darbas ir atlyginimas. • Išlaidos. • Asmeninio biudžeto nauda. • Asmeninio biudžeto sudarymas. • Taupymo ir kaupimo skirtumai. 	16

įvardina kaupimo naudą ir tikslus.	<ul style="list-style-type: none"> • Taupymo nauda ir rizika. 	
Geba išvardinti gyventojų mokamus mokesčius. Geba atpažinti mokesčius savo kasdienybėje. Geba skirti tiesioginius mokesčius nuo netiesioginių. Geba išanalizuoti kainas etiketėse, mokesčius pirkimo kvite.	Tema. Gyventojų mokesčiai. <ul style="list-style-type: none"> • Mokesčių samprata. • Gyventojų mokami mokesčiai. • Tiesioginiai ir netiesioginiai mokesčiai. • Pridėtinės vertės mokestis, akcizai. 	14
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Apibūdintas verslumas ir verslininkui būdingos savybės. Pagal pavyzdį parašytas prašymas dėl priėmimo į darbą ir gyvenimo aprašymas. Įvardintos neverbalinio bendravimo priemonės, darbo komandoje privalumai ir trūkumai. Paašškinta sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo svarba. Įvardintos pinigų ir kainos funkcijos. Suprasta asmeninio biudžeto sudarymo svarba. Skiriami taupymo ir kaupimo skirtumai. Pasirinkta verslo idėja ir trumpai apibūdinta.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai į socialines, gydymo, teisinės pagalbos, finansines įmones ir kitas paslaugas teikiančias įmones, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.	
Materialieji ištekliai	Mokymo(si) medžiaga: Šilėnas Ž., Vyšniauskaitė M. Ekonomika per 31 valandą. V., 2016. Kuodys R., Strielkūnienė D., Bareikienė D., Niuniavaitė I., Juodviršienė R. Ekonomika ir verslumas. I, II dalis. V., 2017. Interaktyvios elektroninės mokymosi priemonės Educton, JA Lietuva, skirtos ugdyti iniciatyvumo ir verslumo bendrąjį gebėjimą. Vitkauskienė D. Specialiųjų poreikių moksleivių socialinių gebėjimų ugdymas. Š., 2004. Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.	

SAVARANKIŠKUMO UGDYMAS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	100 val.
Dalyko / veiklos kompetencija	Ugdyti savarankiškumą įvairiose gyvenimo srityse.
Ugdomos kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija

	6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	
Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Moka sudaryti pirkinių krepšelį ir 50 eurų vienai savaitei duodamų kišenpinigių išleidimo planą. Geba savarankiškai apsipirkti parduotuvėje, už prekes atsiskaitydamas kreditine banko kortele ir grynais pinigais.	Tema. Pinigų planavimo įgūdžiai. <ul style="list-style-type: none"> • Pirkinių krepšelio sudarymas dienai, savaitei. • Apsipirkimas parduotuvėje. • Kreditinės banko kortelės užsisakymas ir jos naudojimas atsiskaitymams. • Kišenpinigių planavimas. • Sudaryti 10 eurų vienai dienai duodamų kišenpinigių išleidimo planėlį. • Sudaryti 50 eurų vienai savaitei duodamų kišenpinigių išleidimo planėlį. 	22
Moka susiplanuoti savo laisvalaikį pagal pomėgius. Moka pasigaminti šventinį atviruką, kvietimą ir skelbimą. Geba žaisti įvairius stalo žaidimus. Geba susirasti pagal savo pomėgius tinkamą kino filmą, muzikinį kūrinį. Dalyvauja valstybinių, kalendorinių, religinių, asmeninių švenčių renginiuose. Geba apibūdinti asmeninių švenčių organizavimo ypatumus. Pagal šeimos šventės tematiką moka paservuoti vakarienės stalą 4 asmenims. Moka pasirinktu būdu išlankstyti servetėles stalų papuošimui. Geba pagaminti po 1 floristinę puokštę stalo serviravimui. Naudodamasis internetu geba susirasti po vieną pageidaujamą kultūrinį renginį ir imituoti jo užsisakymą. Geba susidaryti 2 dienų kelionės planą pagal pasirinktą maršrutą.	Tema. Laisvalaikio planavimas. <ul style="list-style-type: none"> • Laisvalaikio organizavimas pagal poreikius, pomėgius, galimybes. • Meninė saviraiška ir asmeninė kūryba. • Rankdarbiai. • Stalo žaidimų žaidimas. • Mėgstamų kino filmų suradimas ir peržiūra. • Mėgstamų muzikinių kūrinių suradimas ir klausymas. • Kultūrinė veikla, valstybinės, kalendorinės, religinės, asmeninės šventės ir jų rengimas, dalyvavimas jose. • Stalo serviravimas šeimos šventėms. • Servetėlių lankstymo būdai. • Floristinių puokščių gamyba stalo serviravimui. • Bilietų įsigijimo būdai įvairiems renginiams. Koncertai, parodos, ekskursijos. • Kelionės planą pagal pasirinktą maršrutą sudarymas. • Lietuvos valstybinių švenčių ritualai. • Lietuvos religinių švenčių ritualai. • Šeimos švenčių ritualai. 	24

Žino Lietuvos valstybinių švenčių, religinių, šeimos švenčių ritualus. Geba sukurti savo gimtadienio šventės planą.		
Moka pasirinkti aprangą ir avalynę tam tikrai veiklai ir savarankiškai apsirengti.	<p>Tema. Aprangos ir avalynės pasirinkimas tam tikrai veiklai, savarankiškas apsirengimas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprangos ir avalynės pasirinkimas skirtingoms veikloms. • Drabužių įsigijimas ir priežiūra. • Avalynės priežiūra. 	20
Geba užsiregistruoti pas gydytojus.	<p>Tema. Susipažinimas su sveikatos apsaugos teikiamomis paslaugoms bei naudojimosi tvarka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registracija pas šeimos ir dantų gydytoją, kitus specialistus. • Pasiruošimas vizitui pas gydytoją. 	16
Geba atlikti namų darbus be suaugusiųjų priežiūros. Geba apibūdinti motyvacijos kėlimo ir skatinimo būdus.	<p>Tema. Savarankiško mokymo(si) įgūdžių ugdymas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Namų darbų atlikimas be suaugusiųjų priežiūros. • Naujų mokymo(si) sprendimų priėmimas. • Mokymosi motyvacija. • Skatinimo būdai. 	18
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Lavinami pinigų planavimo įgūdžiai. Mokoma, kaip planuoti laisvalaikį. Mokoma savarankiškai pasirinkti aprangą tam tikrai veiklai bei savarankiškai apsirengti. Mokoma savarankiško mokymosi įgūdžių. Mokoma savarankiškai naudotis gydymosi paslaugomis.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai į socialines, gydymo, teisinės pagalbos, finansines įmones ir kitas paslaugas teikiančias įmones, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.	
Materialieji ištekliai	<p>Mokymo(si) medžiaga:</p> <p>Astapovičienė E., Liaudanskienė V., Viliūnienė A. Savarankiškumo formavimas buityje. V., 2003.</p> <p>Bitinas B. Hodegetika: auklėjimo teorija ir technologija. V., 2004.</p> <p>Bulotaitė L., Gailienė D., Sturlienė N. Asmenybės ir brendimo psichologija. V., 2002.</p> <p>Bulotaitė L., Gudžinskienė V. Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa. V., 2004.</p> <p>Černius V. J. Žmogaus vystymosi kelias: nuo vaikystės iki brandos. K., 2006.</p> <p>Našlaičių ir tėvų globos netekusių vaikų savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo programa. V., 2007.</p>	

	Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.
--	--

DARBO RINKOS PAŽINIMAS, ISIDARBINIMO GEBĖJIMŲ UGDYMAS

Dalyko / veiklos pavadinimas

Apimtis valandomis	123 val.	
Dalyko / veiklos kompetencija	Integruotis į darbo rinką.	
Ugdomos kompetencijos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pažinimo kompetencija 2. Komunikavimo kompetencija 3. Skaitmeninė kompetencija 4. Kultūrinė kompetencija 5. Kūrybiškumo kompetencija 6. Pilietiškumo kompetencija 7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija 	
Mokymosi rezultatai:	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Valandų skaičius
Supranta mokymosi ir darbo reikšmę žmogaus gyvenime, karjeros sąvoką.	Tema. Teigiamas požiūris į mokymąsi ir darbą. <ul style="list-style-type: none"> • Gerai mokytis / dirbti motyvuojantys veiksniai. • Mokymasis visą gyvenimą. • A.Maslow poreikių piramidė. 	22
Geba papasakoti apie laisvų darbo vietų paieškos būdus.	Tema. Darbo rinkos pažinimas. <ul style="list-style-type: none"> • Darbo vaidmuo žmogaus gyvenime. • Informacijos apie laisvas darbo vietas paieškos būdai. • Pasiruošimo veiklos, reikalingos norint įsidarbinti. • Darbas sau. 	20
Geba apibūdinti pajamų gavimo būdus ir papasakoti kokius poreikius leidžia tenkinti atlygis už darbą.	Tema. Darbas, kaip pajamų gavimo šaltinis. <ul style="list-style-type: none"> • Pajamų šaltiniai. • Darbo pajamos. • Asmeninis biudžetas. • Pajamų ir išlaidų derinimas. 	42
Moka apibūdinti reikalingas darbui žmogaus savybes.	Tema. Karjera - žmogaus vaidmenų seka, apimanti profesinį gyvenimą, mokymąsi ir laisvalaikį. <ul style="list-style-type: none"> • Karjeros samprata. • Svarbiausios sėkmingos karjeros taisyklės. • Asmeninės darbo karjeros ateities viziją. • Žmogaus pomėgiai. • Stipriosios ir silpnosios darbuotojo savybės. • Bendravimas ir bendradarbiavimas. • Neverbalinis bendravimas. 	39

	<ul style="list-style-type: none"> • Verslumas. 	
Mokymosi pasiekimų vertinimas (slenkstinis)	Atpažintas teigiamas ir neigiamas požiūris į mokymąsi ir darbą; apibūdintos teigiamos ir neigiamos darbuotojo ir žmogaus savybės; įvardinta darbas, kaip pajamų gavimo šaltinis.	
Rekomenduojami mokymo(si) metodai	Pažintiniai vizitai į socialines, gydymo, teisinės pagalbos, finansines įmones ir kitas paslaugas teikiančias įmones, situacijų analizė, pokalbiai, diskusijos, testai, darbas grupėse, žaidimai, vaizdinių sąrašai.	
Materialieji ištekliai	<p>Mokymo(si) medžiaga: Ščiukaitė G., Jovaišas S. Ieškai darbo. V., 2011. Mai J. Karjeros biblija. V., 2011 Kavaliauskienė V. Pažintis su profesija. Klaipėda, 2011. Jovaiša L. Asmenybė ir profesija. Kaunas, 1982. Šviesa“. Mincienė L. <i>Verslumo pradmenys</i>. V., 2008. Bulotaitė. L., Gudzinžinskienė. V., Pilkauskienė. I. <i>Gyvenimo įgūdžių ugdymas</i>. V., 2005. Kaffemanienė. I., Burneckienė. I. <i>Specialiųjų poreikių vaikų žaidimo gebėjimų ugdymas</i>. Š., 2001 Ruškus. J. <i>Negalės fenomenas</i>. Š., 2002. Tumelionytė D. Įsidarbinimas. (Pamokų konspektas). 2015. A.Maslow poreikių piramidė (plakatas).</p> <p>Mokymo(si) priemonės: Multimedija, pateiktys, video medžiaga, piešiniai, praktinių užduočių aprašai, testai.</p>	